

DÖDENS STENAR

Ann Cleeves

Dödens stenar

ÖVERSÄTTNING Johan Nilsson

ALBERT BONNIERS FÖRLAG

TIDIGARE UTGIVNING

Svart som natten 2007

Vita nätter 2008

Rött stoft 2009

Blå gryning 2010

Dolda djup 2011

Döda talar inte 2012

Glasverandan 2013

Dött vatten 2015

Tomma luften 2016

Mörk jord 2017

Vild eld 2018

Albatross 2020

Häger 2022

Stormfågel 2024

Albert Bonniers Förlag
Box 3159, 103 63 Stockholm
www.albertbonniersforlag.se
info@albertbonniers.se

ISBN 978-91-0-080969-0

COPYRIGHT © Ann Cleeves, 2025

ORIGINALET TITEL The Killing Stones

ÖVERSÄTTNING Johan Nilsson

OMSLAG Emma Graves

FÖRSTA TRYCKNINGEN

TRYCK ScandBook, EU 2025

Till Stewart Bain: Orkneybo, läsare och vän

Författarens tack

Det var ett stort nöje att skriva den här boken och få tid att utforska Orkney. Tack till alla på Westray som fick mig att känna mig välkommen – särskilt de kunniga volontärguiderna på hembygds museet, Mabel Kent på Pierowall Hotel samt Tom och May Bain. Stewart Bain var min chaufför och fixare under researchresan och det var han som lärde mig om kalla bönor och *fatty-cutties*. Jag vill tacka Orkneyarkeologen Paul Sharman för informationen om utgrävningen i Noltland; Sandra Miller och hennes team som ordnade resan till Maeshowe; och Neil Stevenson som kontrollerade så att jag inte hamnade alltför långt från sanningen i min skildring av ba'. Alla misstag är förstås mina egna.

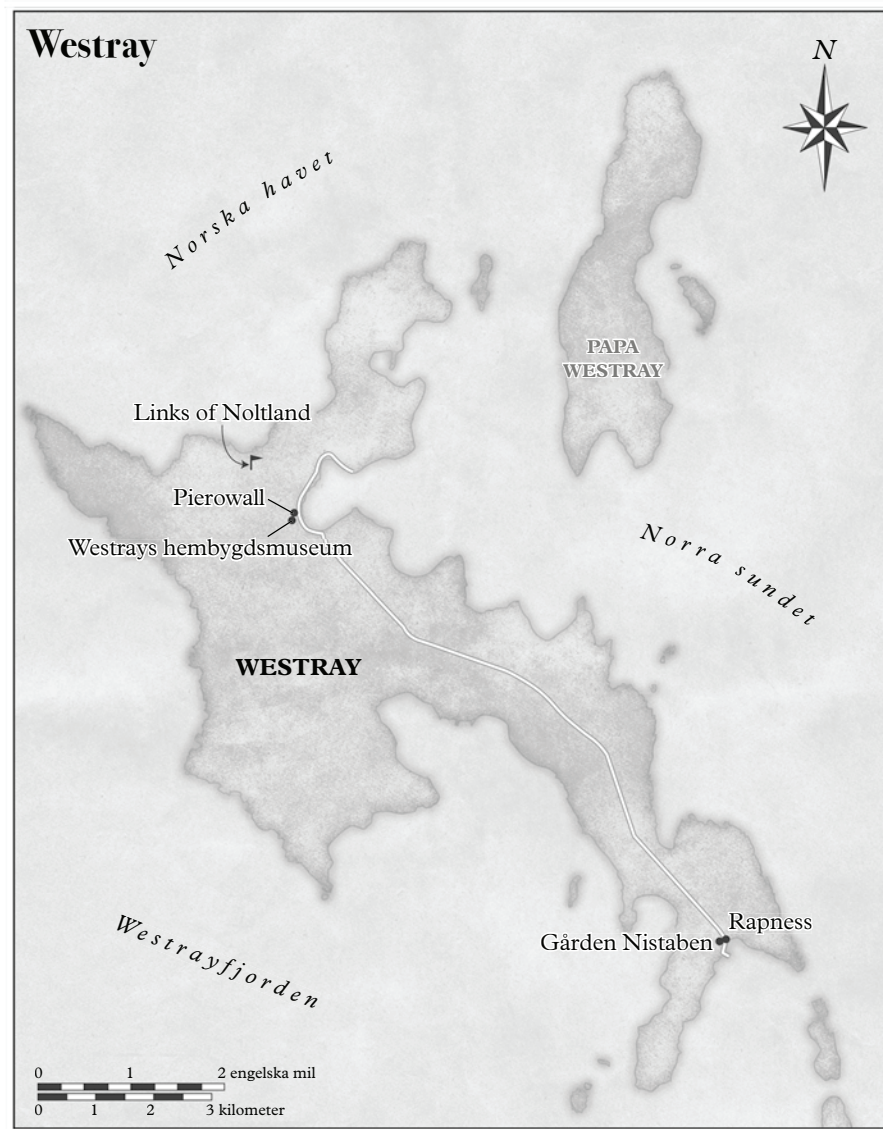
Min vän James Grieve dyker återigen upp som sig själv i den här boken, och det gläder mig att han fortsätter jobba i fiktionens värld, även om han kanske så småningom kommer att gå i pension i verkligheten. Tack till Rosalie Greemans släktingar, som donerade ett ansevärt belopp till välgörenhet vid deckarkongressen Bouchercon i San Diego för att hennes namn skulle hedras i den här romanen.

Författaryrket är visserligen ensamt, men för att boken ska nå ut till läsarna krävs insatser från många håll. Tack till mitt team på Pan Macmillan – Alex, Lucy, Fran, Ellah, Charlotte, Natasha, Stuart, Rosa, Mary och alla säljare som sprider

böckerna. I USA vill jag tacka Kelley, Catherine, Kelly och Sarah, i Australien Praveen och Candice och i Kanada alla på PGC, särskilt Jen. Ett jättestort tack till min agent Moses, till alla underagenter och förläggare utomlands samt till Rebecca på VHA. Som alltid är jag tacksam mot Jean och Roger på Cornell Internet för deras vänskap och för att de sköter min hemsida. Ett särskilt tack till Emma, strålande PR-kvinna och rolig reskamrat. Att turnera skulle heller inte vara samma sak utan Steve och Geoff på Benchmark.

Jag uppskattar arbetet med de båda projekten Reading for Wellbeing och Woodyard. Jag sköter dock inte mycket av det dagliga jobbet, så jag är tacksam mot de personer som gör det – min assistent Jane och alla anställda på bibliotek, NHS och olika frivilligorganisationer som jobbar med Reading for Wellbeing i nordöstra England, samt Woodyardprojektets styrelse som kämpar för att förverkliga vår plan om ett kulturhus i North Devon. Ett särskilt tack till Naomi, som kläckte idén, och till min bästa vän Sue för att hon tackade ja till att ingå i projektet.

Slutligen vill jag tacka alla bokhandlare och bibliotekarier som förmedlar läsningens magi, liksom läsarna själva. Tack vare er har jag lyckan att få berätta historier.

Prolog

Archie Stout skrek rakt ut i stormen. Hans starka röst lät som en mistlur, men vinden blåste bort orden, spridde dem som vågstänk över vattnet. Gjorde dem osammanhängande och meningslösa. Personen som de var riktade till kunde ändå inte höra dem. Ljuset från ficklampan hade redan försvunnit, slukats av vintermörkret, och Archie var ensam.

Han var en äkta Orkneybo, född och uppvuxen på Westray. Han älskade när det stormade, älskade kraften och dramatiken, och det fanns spår av barnslig glädje i hans raseri nu. En upprymdhet. Han älskade att gräla också, särskilt när han visste att han hade rätt.

Ögonblicket drog förbi. Han var klädd för vädret men det var inget nöje att stå här med förhistoriska benknotor och stenar under fötterna, när baren på Pierowall Hotel lockade och hans kompisar redan väntade där sedan en timme. Han föreställde sig värmen vid brasan och hur de skulle skratta när han till slut dök upp, genomblöt, med håret klistrat mot hjässan och regnet droppande från skägget. Deras frågor: "Var har du hållit hus? Vad fan har du gjort ute i det här vädret?"

Problemet som hade bekymrat honom hela dagen fanns fortfarande kvar. Archie visste inte hur han skulle lösa det. Han kunde inte ta upp det med Vaila, absolut inte. Om hans

pappa fortfarande varit i livet skulle han kanske ha vetat vad som var bäst. För ön och för familjen.

Sedan slog det Archie att han kunde fråga Jimmy Perez. Jimmy var hans äldsta och bästa vän, dessutom släkt på långt håll. Jimmy var klok. Han fattade hur människor tänkte och kände. Archie skulle ringa honom i morgon bitti. När han hade fattat det beslutet var det som om en tyngd lyftes från hans axlar, och han vände ficklampan bort från havet och lyste mot stigen som ledde till hans bil.

Ljuset som kom fladdrande mot honom i mörkret var först nästan som en spegling av hans egen ljusstråle. Archie stod nyfiket kvar och väntade på att skenet skulle komma närmare. En gestalt dök upp, formlös, klädd i en regnrock som nådde ända ner till stövlarna. Anonym tills Archie riktade sin ficklampa mot ansiktet.

”Åh”, sa han. ”Är det du?”

Kapitel ett

Willow älskade att komma till öarna med färjan, till och med nu med ett barn i magen och en fyraåring att ta hand om, och med båten redan försenad på grund av den tidigare stormen. Vintrarna på Orkney livade upp henne mer än någon annan årstid. Hon njöt av de vilda, blåsiga dagarna och av att få utforska öns hemligheter i lugn och ro innan turisterna kom tillbaka. Boa in sig. Rota sig själv och familjen på den här platsen. För hon och hennes man, Jimmy Perez, hade redan bestämt sig för att de aldrig skulle flytta härifrån.

Hon hade unnat sig en loungebiljett på färjan och satt i en av de bekväma sofforna med James sovande i knät. Hon stirrade ut i mörkret och sedan på de annalkande ljusen från hemön, och tänkte att om hon inte hade varit gravid så skulle hon ha höjt ett glas med Highland Parks maltwhisky och skålat för den här platsen och för hennes liv här. Hon hade varit och hälsat på en gammal släkting i Aberdeen medan hon ännu kunde resa, men nu var hon glad att vara hemma igen. Barnet skulle komma om sex veckor. Det skulle bli ett vinterbarn och även det gladde henne.

Loungen var nästan tom. Det var inte många turister så här års, och de flesta öbor satt i sina hytter. Hon hade aldrig varit sjösjuk och James verkade ha ärvt hennes motståndskraft mot den plågan. Båten skulle fortsätta till Shetlandsöarna efter

stoppet i Kirkwall. Shetland skulle alltid vara betydelsefullt för henne – Jimmy Perez var född på Fair Isle, den sydligaste ön, och det var på Shetland de hade träffats – men det var på det mildare, bördigare Orkney som de hade skapat sig ett hem.

Det var midnatt när de kom fram. Hon bar sin son, som fortfarande sov, till bildäck och spände fast honom i barnstolen. Sedan rullade hon och en handfull andra fordon ut på kajen med dess mörka industribyggnader, och därifrån fortsatte hon genom Kirkwall och vidare ut på landsbygden.

Hon hade trott att Perez skulle sitta uppe och vänta med brasan tänd. Hon hade skickat ett meddelande så fort de närmade sig land och mobiltäckningen kom tillbaka. Det hade inte kommit något svar, men Jimmy var lika fåordig i text som i tal. Det lyste på nedervåningen i den gamla prästgården när hon stannade utanför. Hon såg att det sipprade ut ljus mellan gliporna i gardinerna, som var fördragna för kylans skull. Men när hon kom in märkte hon genast att huset hade stått tomt ett tag, även om det fanns glöd kvar i spisen och värmen var på. Om Jimmy hade varit hemma skulle han ha hört bilen och mött dem i hallen, sträckt sig efter sin son och krävt att få natta honom. Hans adopterade fjortonåriga dotter Cassie ingick förstås också i familjen, men hon var på Shetland under lovet, hos sin biologiska pappa Duncan och hans partner Celia. Det skulle bara bli de tre över julen. Och så barnet som väntade på att födas.

Willow gick uppför trappan och bäddade ner James i sängen. Hon hade redan satt på honom pyjamas. Att Jimmy var borta var inget som bekymrade henne. Han var säkert ute på jobb. Han hade alltid brytt sig för mycket om jobbet och nu när hon var mammaledig var han mer plikttrogen än någonsin. Hans område omfattade Shetland och Orkney och han var ofta tvungen att resa iväg. Perez hade gift sig ung

men äktenskapet hade inte varat. Hans fru hade inte stått ut med att jobbet tog så mycket av hans tid och kraft. Hon hade kallat honom ”känslomässigt inkontinent” och det var sant att han kände starkt för brottsoffren, deras anhöriga och till och med för gärningspersonerna. Ibland undrade Willow hur han kunde ha något kvar att ge till familjen. Men hon brann också för jobbet, så hon förstod.

När hon satte på tevatten fick hon syn på en lapp med Jimmys handstil på köksbordet.

Archie Stout är försvunnen och Vaila är helt ifrån sig. Jag har lyckats fixa båttransport till Westray. Jag ringer i morgon. Beklagat. Jag saknar dig och älskar dig.

Hon försökte inte ringa honom. Han skulle ha fullt upp och hade antagligen ingen täckning. Hon undrade hur han hade lyckats ta sig till Westray. Det mörknade tidigt så här års och vädret hade varit hemskt, även om det började lugna sig nu. Kanske hade han fått lift med räddningsbåten. En möjlighet var att Archie hade varit ute i sin lilla fiskebåt och hamnat i sjönöd. Han var bonde, inte fiskare. Stormen hade kommit snabbt och blivit hårdare än vad som sagts i prognosen. Längst bak i hjärnan kände hon en gnagande oro, men det var lönlöst att försöka gissa sig till vad som hade hänt så hon gjorde sitt bästa för att ignorera känslan. Hon visste vem Jimmy Perez var när hon blev tillsammans med honom, och hon hade bestämt sig för att inte försöka ändra på honom.

Dessutom förstod hon varför han till varje pris hade velat ta sig över till Westray. Archie Stout var en vän. Jimmys närmaste vän på Orkney. Kanske hans närmaste vän över huvud taget. De var släkt på något sätt. En farfar, eller en farfars far, eller om det var en farbror, hade flyttat till Orkney från Fair Isle,

och Archie hade tillbringat många skollov i familjen Perez torpstuga. Archie drev gården Nistaben där han bodde med sin fru och två pojkar, och familjerna var också nära vänner numera.

Willow drack sitt te och gick till sängs. Det var för sent för att ringa till Archies fru, Vaila, och förresten hade Archie antagligen redan kommit till rätta. De kunde mycket väl sitta i köket på gården just nu och äta en sen middag och ta ett glas för att fira hans hemkomst. Archie var en sällskapsmänniska och en skicklig fiolspelare. Han älskade fester, och vilken ursäkt som helst dög. Willow var trött.

Nästa morgon vaknade hon till tystnad. Det var vindstilla, fortfarande mörkt och det hördes inget från James i rummet intill. För ett ögonblick undrade hon vad som hade väckt henne och insåg sedan att det var brummet från hennes mobil. Hon hade satt den på ljudlöst, men hon sov lätt och vibrationerna hade trängt in i sömnen.

Hon sträckte sig efter telefonen innan den hann tystna, såg att det var Perez och lät lättnaden strömma in i kroppen. Först nu insåg hon att hon hade vaknat med oro i kroppen. Hon hade haft en obehaglig dröm, men kunde inte minnas några detaljer.

”Hej. Är du kvar på Westray med Archie och Vaila?” Bilden som hon hade frammanat kvällen före kom tillbaka: hur de tre satt och drack till långt in på småtimmarna och Archie spelade sina låtar.

Sedan märkte hon att Perez flämtade och knappt kunde få fram ett ord. Det var som om han fick kämpa för att få luft.

”Jimmy! Vad är det?”

”Det är Archie.” Han verkade tvingade fram orden. ”Han är död.”

”Hur då?” Trots föräldraledigheten var hon fortfarande

polis. Hon var inte Jimmys chef, hennes arbetsbeskrivning var bredare och innefattade samtliga skotska öar, men hennes instinkt var likväl att ta befälet. I huvudet gick hon redan igenom all formalia som måste följas.

En lång tystnad följde. "Det ser ut som mord." Ny tystnad. "Det måste vara mord."

"Finns det en läkare på ön som kan konstatera dödsfallet?"

"Åh, nog är han död, alltid." Jimmy snyftade till. Han höll inte ihop längre. Där kom den där omåttliga känslsamheten igen.

"Men du kan rutinen, Jimmy. Du vet vad som måste göras."

"Visst. Ja, det finns en läkare här."

"Var hittades han?" Willow tände sänglampan och fick fram block och penna.

"Vid Links of Noltland, en liten bit inåt land från Grobust Beach. Nära den arkeologiska utgrävningsplatsen."

"Går det att säga något om dödsorsaken?"

"Trubbigt våld mot huvudet. Tillhygget ligger kvar bredvid kroppen."

"Doktor Grieve får ta nästa plan från Aberdeen. Du får ordna så att ingen kommer nära brottsplatsen."

"Javisst." Han lät redan lugnare.

"Vem hittade honom?"

"Jag", nästan viskade han. "Det var jag."